

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2008 m. gegužės 16 d. Nr. FA-P5-50-10-36
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2007-06-04 pavedimą Nr. P5-50-10,
2008-01-17 pavedimą Nr. P5-50-10-1

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Ona Kunigėlienė (grupės vadovė)
Lina Bagdonavičiūtė
Danutė Mačiulaitienė

Auditas pradėtas 2007-06-04
Auditas baigtas 2008-05-16

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui	6
1.1. Dėl ilgalaikio materialiojo turto apskaitos	6
1.2. Dėl pajamų už teikiamas paslaugas apskaitos	6
1.3. Dėl pavedimų lėšų apskaitos	8
1.4. Dėl faktinių išlaidų apskaitos	8
1.5. Dėl finansavimo apskaitos	8
2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	9
Rekomendacijos	9
Pažanga šalinant nustatytus trūkumus	10
Priedai	11

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2007 m. birželio 4 d. pavedimu Nr. P5-50-10 ir 2008 m. sausio 17 d. pavedimu Nr. P5-50-10-1. Auditą atliko vyriausiosios valstybinės auditorės Ona Kunigėlienė (grupės vadovė) ir Danutė Mačiulaitienė, vyresnioji valstybinė auditorė Lina Bagdonavičiūtė.

Audituojamas subjektas – Lietuvos istorijos institutas (toliau – Institutas) yra biudžetinė mokslinių tyrimų įstaiga, asignavimų valdytojas. Adresas: Kražių g. 5, Vilnius, identifikavimo kodas 111955361. Instituto steigėja – Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Audituojamu laikotarpiu Institutui vadovavo direktorius Alvydas Nikžentaitis, apskaitos tarnybai – Marytė Maskaliūnienė.

Audituojamas laikotarpis – 2007 metai.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas ir įvykius, jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama Instituto 2007 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio išiskolinimo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8), Profesinių aukštesniųjų, aukštųjų mokyklų darbuotojų etatų ir moksleivių bei studentų kontingento plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-3), Kitų įstaigų (ir mokslinio tyrimo) etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Audituojamu laikotarpiu Institutas vykdė dvi programas: „Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios“ (kodas 1.1), kuriai vykdyti patvirtinta, gauta ir panaudota 3 044,4 tūkst. Lt, „Specialioji mokslo plėtojimo programa“ (kodas 88.8), kuriai vykdyti patvirtinta 816,7 tūkst. Lt, gauta 781,1 tūkst. Lt ir panaudota 709,6 tūkst. Lt.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvo (pasyvo) sąskaitų likučiai – 9 521,2 tūkst. Lt.

Institutas pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26.

Auditui taikytinas reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaida) yra 1 proc. išlaidų, nurodytų suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) – tai sudaro 39,0 tūkst. Lt, ir 1 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) – tai sudaro 95,2 tūkst. Lt.

Norėdami gauti įrodymų audito tikslams pasiekti, nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Instituto vadovybės numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai mažinti ir valdyti.

Remdamiesi išankstinio tyrimo metu nustatytais rizikos veiksniais, Institute atlikome analitines ir savarankiškas audito procedūras.

Ištyrę kontrolės aplinką ir atlikę detalius testus (savarankiškas audito procedūras), nustatėme sisteminių ir atsitiktinių klaidų, turėjusių įtakos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso (forma Nr. 1) teisingumui. Nustatytos klaidos ir neatitikimai pateikti ataskaitos 1 priede.

Dalį nustatytų klaidų, galėjusių turėti įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui, Institutas ištaisė.

Atliekant audito procedūras buvo nustatytos ir klaidos, kurios neturėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui ir valstybės lėšų ir turto valdymui, o buvo susijusios su neefektyvia vidaus kontrole. Šios klaidos nurodytos audituojamam subjektui Valstybės kontrolės rašte (2008-05-06 Nr. S-(50-1.11)-846).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui

1.1. Dėl ilgalaikio materialiojo turto apskaitos

Institutas, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹ 15 p., apskaitos registruose neapskaitė įstaigos patikėjimo teise valdomo 0,2370 ha žemės sklypo, esančio Kražių g. 5 Vilniuje (Nekilnojamojo turto registre nurodyta indeksuota šio žemės sklypo vertė – 147,7 tūkst. Lt). Šio žemės sklypo vertės Institutas nenurodė ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse.

Dėl to, kad Institutas neapskaitė patikėjimo teise valdomo žemės sklypo, Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse ilgalaikio materialiojo turto (011-019 sąskaitos – aktyvas) ir ilgalaikio turto fondo (250 sąskaitos – pasyvas) likučiai sumažinti 147,7 tūkst. Lt.

1.2. Dėl pajamų už teikiamas paslaugas apskaitos

Avansu gautas lėšas už nesuteiktas paslaugas (86,3 tūkst. Lt) Institutas neteisingai apskaitė kaip gautas pajamas ir pervedė į biudžetą. Pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių² 308 p., pajamos registruojamos apskaitoje jas uždirbus, t. y. perdavus prekes ar suteikus paslaugas. Šiuo atveju apskaitoje turėjo būti registruojamas lėšų gavimas, ir tik suteikus paslaugas gautos lėšos gali būti pripažintos pajamomis už teikiamas paslaugas ir pervestos į valstybės biudžetą. Pripažįstant pajamomis pagal sutartis gautus avansus, t. y. gavus iš užsakovo avansą, apskaitoje registruojant išsipareigojimą pervesti pajamas į biudžetą, iškreipiamas ūkinės operacijos turinys ir finansinėje atskaitomybėje neteisingai pateikiama įstaigos būklė (įstaiga skolinga paslauga). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų

¹ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 Nr. 1K-405 redakcija).

² Ten pat.

sudarymo ir vykdymo taisyklių³ 22 p. nuostatomis, į valstybės biudžetą įmokamos gautos pajamos (o ne gautas avansas) ir tik tada gali būti naudojamos išlaidoms dengti pagal specialiąją programą.

Dėl neteisingo iš paslaugų užsakovų gautų avansų apskaitos tvarkymo audituojamų metų gruodžio mėnesį atlikta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėse⁴ nenumatyta sąskaitų korespondencija – 11,1 tūkst. Lt debetuojuant 176 sąskaitą („Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“) ir kredituojant 400 sąskaitą („Biudžetinių įstaigų pajamos“).

Institute neteisingai registruojamas išdo įsiskolinimas (19,3 tūkst. Lt) įstaigai pagal specialiąją programą, nes negautų iš valstybės biudžeto asignavimų suma, vykdant šią programą, nėra biudžeto įsiskolinimas įstaigai. Todėl Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse atsiskaitymų su biudžetu (173 sąskaita – aktyvas) likutis yra 19,3 tūkst. Lt didesnis.

Apskaitos registruose ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais likutyje (178 sąskaita – aktyvas) Institutas nurodo 63,6 tūkst. Lt įvairių užsakovų įsiskolinimą už įstaigos suteiktas paslaugas, tačiau dėl neteisingai tvarkomos pajamų už teikiamas paslaugas apskaitos pajamų likučio (400 sąskaita – pasyvas) įstaiga neapskaito ir nenurodo.

Dėl neteisingai tvarkomos pajamų už teikiamas paslaugas apskaitos, esant apskaitytam įvairių užsakovų įsiskolinimui (63,6 tūkst. Lt) įstaigai už suteiktas paslaugas, biudžetinių įstaigų pajamų likutis (400 sąskaita – pasyvas) sumažintas 63,6 tūkst. Lt.

Dėl neteisingo gautų avansų apskaitos tvarkymo apskaitos registruose ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso atsiskaitymų su biudžetu likutyje (173 sąskaita – aktyvas) Institutas neteisingai apskaitė ir nurodė 19,3 tūkst. Lt išdo įsiskolinimą įstaigai už pervestas įmokas.

Avansu gautos lėšos (86,3 tūkst. Lt) neteisingai apskaitytos kaip gautos pajamos ir pervestos į valstybės biudžetą kaip įmokos, skirtos specialiajai programai finansuoti, nesivadovaujant Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis.

³ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543.

⁴ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 Nr. 1K-405 redakcija).

1.3. Dėl pervedimų lėšų apskaitos

Dėl neteisingo ankstesniaisiais metais pervedimų lėšų apskaitos tvarkymo, taikant dvejetainį įrašą, įstaigos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse aktyvo sąskaitų, susijusių su pervedimų lėšų apskaita, likučiai neatitinka pasyvo sąskaitų, susijusių su pervedimų lėšų apskaita, likučių. Balanso aktyvas: pervedimų lėšų (110 sąskaita) likutis – 51,7 tūkst. Lt, atsargų, įsigytų iš pervedimų lėšų (06 sąskaita) – 0,2 tūkst. Lt; Balanso pasyvas: atsiskaitymų už pervedimų lėšas (176 sąskaita) likutis – 45,9 tūkst. Lt (aktyvas – 51,9 tūkst. Lt, pasyvas – 45,9 tūkst. Lt).

Dalis pervedimų lėšų (3,5 tūkst. Lt) neteisingai nurodyti atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (178 sąskaita – pasyvas) sąskaitoje.

Dėl neteisingos pervedimų lėšų apskaitos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (178 sąskaita – pasyvas) likutis padidintas 3,5 tūkst. Lt, atsiskaitymų už pervedimų lėšas (176 sąskaita – pasyvas) likutis sumažintas 6,0 tūkst. Lt.

1.4. Dėl faktinių išlaidų apskaitos

Nesivadovaujant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁵ 267 punktu, kuriame nurodyta, kad nenurašytą faktinių išlaidų likutį ataskaitinių metų pabaigoje sudaro įsiskolinimas kreditoriams, įstaigoje audituojamų metų pabaigoje esant apskaitytam kreditiniam įsiskolinimui (iš viso 92,3 tūkst. Lt, įvertinus 6,0 tūkst. Lt gautą atsiskaitymą už suteiktas paslaugas ir neteisingai apskaitytą 3,5 tūkst. Lt atsiskaitymą už pervedimų lėšas), faktinių išlaidų likutis (aktyvas) neapskaitytas ir nenurodytas finansinėje atskaitomybėje.

Institutas neapskaitė ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse audituojamų metų pabaigoje nenurodė 92,3 tūkst. Lt faktinių išlaidų likučio (aktyvas).

1.5. Dėl finansavimo iš biudžeto apskaitos

Nenurašytų atsargų (06 sąskaita), įsigytų iš biudžeto ir specialiųjų lėšų, 6,9 tūkst. Lt likutis nenurodytas Balanso pasyve (230 sąskaita „Finansavimas iš biudžeto“), todėl 230 sąskaitos likutis pasyve pateiktas 6,9 tūkst. Lt mažesnis.

Finansavimo iš biudžeto sąskaitoje (230 sąskaita – pasyvas) nenurodžius nenurašytų atsargų (06 sąskaita), įsigytų iš biudžeto ir specialiųjų lėšų, Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse nurodytas finansavimo iš biudžeto likutis 6,9 tūkst. Lt mažesnis.

Atkreipiame Instituto vadovybės dėmesį, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 7 straipsniu, biudžeto asignavimų valdytojai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvumą, atitinkanti programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvumą naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, jos pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, 4 punktu, biudžetinės įstaigos vadovas atsako už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu, vyriausiasis buhalteris atsako už tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

Autorinių sutarčių subjektus Institutas parinko ne viešojo pirkimo būdu, t. y. nesivadovaudamas Viešųjų pirkimų įstatyme⁶ nustatytais procedūromis.

Rekomendacijos

Atsižvelgdama į ataskaitoje išdėstytus dalykus, kurie yra reikšmingi ir turėjo įtakos asignavimų valdytojo finansinės atskaitomybės duomenų teisingumui, Lietuvos istorijos instituto vadovybė turi užtikrinti, kad vidaus kontrolės procedūros būtų veiksmingesnės ir kad:

- visas patikėjimo teise valdomas turtas būtų apskaitytas teisės aktų nustatyta tvarka;
- pajamų už teikiamas paslaugas, pavedimų lėšų, faktinių išlaidų, finansavimo apskaita būtų tvarkoma teisės aktų nustatyta tvarka (būtų peržiūrėtas visų balansinių sąskaitų apskaitos tvarkymas, inventorizuoti nurodytų sąskaitų likučiai ir atliktas sąskaitų koregavimas);
- autorinių sutarčių subjektai būtų parenkami Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytais procedūromis.

⁵ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 Nr. 1K-405 redakcija).

⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija).

Pažanga šalinant nustatytus trūkumus

Institutas dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotas Valstybės kontrolės 2007-09-26 raštu Nr. S-(50-1.11)-1451 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų 2008 metams išlaidų poreikio planavimo“, 2008-01-08 raštu Nr. S-(50-1.11)-83 „Dėl vidaus kontrolės ir devynių mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo“.

Institutas ištaisė dalį klaidų, kurios galėjo turėti įtakos metinės finansinės atskaitomybės teisingumui.

Dėkojame Lietuvos istorijos instituto darbuotojams už bendradarbiavimą ir pagalbą atliekant 2007 metų finansinės atskaitomybės auditą.

Apie rekomendacijų įgyvendinimą iki 2008 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės 5-ąjį audito departamentą.

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos istorijos institute
 atlikto finansinio (teisėtumo) audito
 rezultatų“
 1 priedas

Nustatytos klaidos ir neatitikimai, turėję įtakos finansinei atskaitomybei

Eil. Nr.	Sąskaitų pavadinimas	Aktyvas (tūkst. Lt)	Pasyvas (tūkst. Lt)
1.	Ilgalaikis materialusis turtas (011-019)	-147,7	
2.	Ilgalaikio turto fondas (250)		-147,7
3.	Biudžetinių įstaigų pajamos (400)		-63,6
4.	Atsiskaitymai su biudžetu (173)	+19,3	
5.	Išlaidos (20 ir 21)	-92,3	
6.	Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)		+3,5
7.	Atsiskaitymai už pavedimų lėšas (176)		-3,5 -2,3 -0,2
8.	Finansavimas iš biudžeto (230)		-6,9
	<i>Iš viso</i>	-220,7	-220,7

Pastaba: - ženklas prieš skaičių reiškia, kad sąskaitos likutis buvo sumažintas;

+ ženklas prieš skaičių reiškia, kad sąskaitos likutis buvo padidintas.